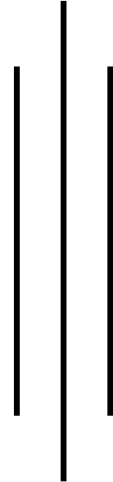

कथा उद्योग

औद्योगिक स्कीम

- परिचय र प्राविधिक पक्ष
- आर्थिक पक्ष

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
घरेलु तथा साना उद्योग विभाग
त्रिपुरेश्वर

कत्था उद्योग

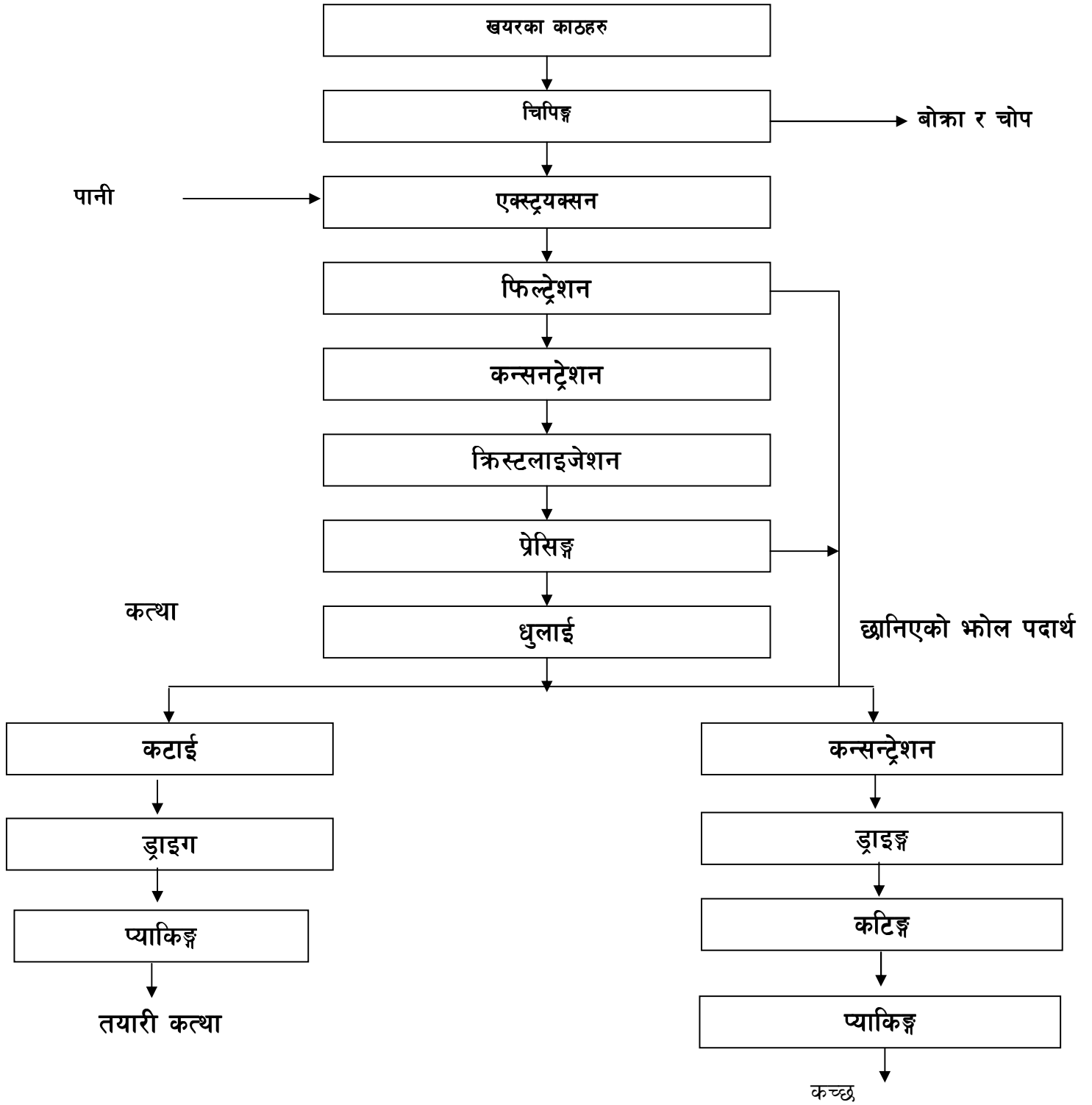
परिचय

कत्था परापूर्व कालदेखी नै दक्षिण एशियामा पानमा मिसाई खाने चलन चली आएको छ । सो बाहेक कत्था औषधीको रूपमा तथा औद्योगिक कच्चा पदार्थ को रूपमा पनि प्रयोग हुने गर्छ । आयुर्वेदिक औषधी तथा टैनिङ्ग मेटेरीयल र ड्रीलिङ्ग माटोको रूपमा यसको प्रयोग हुने गर्छ ।

बस्तु उत्पादन प्रकृया:

१. काठका मुढाहरुबाट बोक्रा छुट्टयाउने र भित्री भाग प्राप्त गर्ने ।
२. काठको भित्री भागलाई चिपीङ्ग मेशिनको सहायताले स - साना चिप्समा परिणत गर्ने ।
३. काठका चिप्सहरु १ - १.५ मे.ट. को एउटा ब्याच बनाई सो अटोक्लेभ मेशिनहरुमा राखी ४ -७ ह.ली. पानी मिसाई १०० - ११० डि.से. को तापक्रम र वायुमण्डलीय चापमा १२ घण्टा सम्म राखी काठमा रहेको रस निकाल्ने र यो प्रकृया सम्पन्न गर्दा एउटा ब्याच ६ पटक सम्म अटोक्लेभ मेशिनहरुमा घुम्छन् ।
४. त्यसरी प्राप्त रसलाई छानिन्छ, र छानिएको रसलाई भ्याकुम एभापोरेटरमा राखी तातो स्टीम द्वारा सुकाई सोमा रहेको पानीको मात्रा कम गरी रसको स्पे.ग्रे. १.०५ पुऱ्याउनु पर्छ ।
५. पानीको मात्रा कम भएको रसलाई शुन्य तापक्रममा १२ दिनसम्म राख्नु पर्छ ।
६. यसरी १२ दिनसम्म चिस्याई राखेको रस गाढा दही जस्तो भएपछी हाइड्रोलिक तथा भ्याकुम प्रेशमा राखी प्रेश गर्नुपर्छ ।
७. यसरी प्राप्त भएको कत्थालाई चिसोपानीले सफा गरी काठक फ्रेममा राखी क्यानभास कपडाले छोप्नु पर्छ ।
८. यसपछी प्राप्त कत्थालाई ट्याब्लेट वा बिस्कुटको आकारमा चक्कु वा वायर कटरले काटीन्छ । बिस्कुटलाई १०% मात्र आद्रता रहने गरी सुकाए पछी प्याक गरी बिक्री वितरण गर्न पठाइन्छ ।

उत्पादन प्रकृया प्रवाह (Flow chart)

वातावरणीय पक्ष

प्रदुषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट खास गरी निम्नानुसारको खेर पदार्थको निस्काशन वा प्रदुषणबाट वातावरणमा असर पार्न सक्ने देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रदुषणको किसिम	निस्कासन हुने बस्तुहरु	रोकथामका उपायहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	काठ तथा काठका बोका,खाली बट्टा तथा ड्रम तथा प्याकिगं सामग्रीहरु	काठ ब्वाइलर इन्धनको रुपमा प्रयोग गर्ने
२	तरल खेर पदार्थ	उत्पादन प्रकृया र सरसफाई गर्न प्रयोग भएको पानी	खाल्डामा जम्मा गरी सफा पानी मात्रै बाहिर पठाउने
३	ध्वनी प्रदुषण	ड्रायर तथा अन्य मेशिनहरुको आवाजले हल्का ध्वनी प्रदुषण हुने देखिन्छ ।	मेशिनहरुको समय समयमा मर्मत, लुब्रिकेशन गर्ने, ध्वनीकम गर्ने साधानहरु प्रयोग गर्ने
४	वायु प्रदुषण	ब्वाइलर तथा जेनेरेटर बाट विभिन्न ग्याँसहरु निस्कने छन् ।	बृक्षारोपण र चिमनी बनाई धुवां बाहिर पठाउने र एकभ्रष्ट पखां राख्ने ।

सरसफाई

उत्पादनस्थल को दैनिक दुई पटक फिनाएल पानीले सरसफाई गर्नु पर्छ । मेशिन औजारहरुलाई प्रयोग गरेर काम समाप्त भएपछी सफा गरी औजारहरु सुरक्षित तरिकाले निर्दिष्ट स्थानहरुमा राख्नु पर्छ । फोहर मैलालाई तोकेको स्थानमा विसर्जन गर्नुपर्छ ।

कामदारहरुको स्वास्थ्य र सुरक्षा

कामदारहरुलाई आवश्यक मात्रामा र समय समयमा मास्क, पजां, एप्रोन तथा टोपी दिनुपर्छ । कामदारहरुलाई काम गर्ने मेशिन र प्रकृयाबारे जानकारी समय समयमा गराउनु पर्छ । कामदारहरुको स्वास्थ्य परीक्षण वर्षमा कम्तीमा एक पटक गराउनु पर्छ । बढी भारी सामान ओसार पसार गर्नु परेमा उर्पयुक्त गाडा वा साघनको प्रयोग गर्नुपर्छ । आवश्यक मात्रामा प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरु उत्पादन स्थलमा हरसमय राख्नु पर्दछ । कामदारहरुलाई स्वास्थ्य वा काम गर्दा लागेका अप्ठ्यारा बारे समय समयमा अन्तरकृया गरी पुष्टपोषण लिनुपर्छ र आवश्यक सुधारहरु गर्नुपर्छ ।

ध्वनी प्रदुषण:

यस किसिमको उद्योगमा खासै ध्वनी प्रदुषण हुदैन । तर ड्रायर मेशिन वा कटर चल्दा उत्पन्न हुने ध्वनीले कसैलाई असर गरेको लागेमा इयर प्लग दिनु पर्छ ।

ट्रेनिङ्ग:

१. कामदार कर्मचारीहरूलाई काममा लगाउनु भन्दा पहिला तीनलाई कार्यस्थल देखाई प्रयोग हुने मेशिन र प्रकृया बारे जानकारी तथा तहां रहेका सम्भावित जोखिम तथा असरहरू बारे जानकारी दिनु पर्छ ।
२. उद्योगमा विद्यमान जोखिमहरूबारे जानकारी दिएपछी त्यसबाट बच्ने उपाय तथा प्रयोग गर्ने साधनहरू र केही भएमा के के गर्ने र कसलाई सम्पर्क गर्ने जानकारी समेत दिनुपर्छ ।
३. नयां कामदारहरूलाई तीनले गर्नु पर्ने कार्यको जानकारी गराई पुरानाको निर्देशन अन्तर्गत राखी ट्रेनिङ्ग दिई केही समय कार्य गराउनु पर्छ ।
४. कामदारहरूलाई वर्षमा कम्तीमा दुई पटक उर्पयुक्त , उत्प्रेरणा दिने खालका आवश्यक विषयका ट्रेनिङ्गहरू दिनु पर्छ ।
५. सबै कामदारहरूलाई प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम दिनु पर्छ ।
६. कामदारहरूलाई नयां प्रकृया वा मेशिनहरूबारे बेला बेलामा आन्तरीक वा बाह्य तालिम दिनु पर्छ ।

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटना:

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटनाबाट बच्न र बचाउन उद्योगस्थलमा पर्याप्त र उपर्युक्त स्थानहरूमा अग्नी निवारक यन्त्र (Fire Extinguisher) तथा बालुवा र आगो निभाउन प्रयोग हुने भाडांहरू तथा उपकरणहरू राख्नु पर्छ । सबै कामदारहरूलाई अग्नी निवारक यन्त्रहरू प्रयोग गर्न सिकाउनु पर्छ । विद्युतीय लाइनहरू (electrical wirings) को चेकजाचं ६ - ६ महीनामा गर्नु पर्छ , प्रयोग हुने विद्युतिय स्विचहरू औद्योगिक किसिमका (spark proof) र पर्याप्त क्षमताका हुनुपर्छ ।

- १ परियोजनाको नाम
२ वार्षिक उत्पादन क्षमता

कतथा

कतथा	६०२००	केजी
कच	१२०४००	केजी

- ३ कारखाना स्थापना हुने स्थान
४ वार्षिक काम गर्ने समय

शहरी क्षेत्रहरु र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र
दैनिक ८ घण्टा, वार्षिक ३०० दिन

५	कुल पूँजी लगानी		१३,६७९,०००।००
	क) चालु पूँजी	४,०००,०००।००	
	ख) स्थिर पूँजी	९,६७९,०००।००	

६	वित्तिय संस्थाबाट ऋण		८,२०७,४००।००
	क) दिर्घकालिन ऋण	५,८०७,४००।००	
	ख) अल्पकालिन ऋण	२,४००,०००।००	

७	मुनाफाको प्रतिफल प्रतिशतमा		३५
	क) कुल पूँजी लगानीमा		३५

८	पार विन्दु		
	क) प्रतिशतमा		३८
	ख) मूल्यमा		२७,७६७,९८७।९३

९	मुनाफा		४,७७४,५४८।००
	क) वार्षिक आमदानी	७२,२४०,०००।००	
	ख) वार्षिक खर्च	६७,४६५,४५२।००	

१०	रोजगारी	जनामा	जम्मा	२६
----	---------	-------	-------	----

कतथा

शहरी क्षेत्रहरु र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र

औद्योगिक स्कीम

स्थिर पूँजी विवरण		परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,९००,०००।००
१	जग्गा	२	रोपनी	५०००००	१,०००,०००।००	
	जग्गा विकास	१,०००,०००	प्रतिशत	१०	१००,०००।००	

२	निर्माण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	२,३५४,०००।००
	क) कारखाना (सेड)	२०००	वर्गफिट	७००	१,४००,०००।००	
	ख) गोदाम घर	६००	वर्गफिट	७००	४२०,०००।००	
	ग) कार्यालय घर	४००	वर्गफिट	८००	३२०,०००।००	
	घ) विद्युतिकरण				२१४,०००।००	

३	मेशिन औजार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	६,१००,०००।००
a	Chipping Machine	१	सेट	७५०,०००	७५०,०००।००	
b	Band Saw	१	थान	२५०,०००	२५०,०००।००	
c	Trolley	१	थान	३२५,०००	३२५,०००।००	
d	Autoclaves (Extractors)	४	थान	१७५,०००	७००,०००।००	
e	Wooden/Metal Frames or Racks	६०	थान	५००	३०,०००।००	
f	Vacuum Concentration Pans	२	थान	७५,०००	१५०,०००।००	
g	Compressor	२	थान	२००,०००	४००,०००।००	
h	Filter Press	२	थान	३७५,०००	७५०,०००।००	
i	Aluminium Storage Tanks	१२	थान	२५,०००	३००,०००।००	
j	Aluminium Trays	१००	थान	६००	६०,०००।००	
k	Refrigeration system including insulating and binding materials	१	थान	४००,०००	४००,०००।००	
l	Boiler with accessories and chimney	१	थान	५००,०००	५००,०००।००	
m	Transformer, 100 KVA	१	थान	४००,०००	४००,०००।००	
n	DG Set	१	थान	५००,०००	५००,०००।००	
o	Various pumps, motors, insulating materials, piping ect.		L/S		२००,०००।००	
p	Hand Tools	१	थान	१३५,०००	१३५,०००।००	
q	Effluent Treatment Machines	१	थान	२५०,०००	२५०,०००।००	

४	फर्निचर तथा फिक्सचर अफिस इकुपमेन्ट					५०,०००।००
५	उद्योग लगानी हुनु पूर्व खर्च					५०,०००।००
६	तथा उद्योग सुंचालन हुन अघिको खर्च					२५,०००।००

७	कुल स्थिर पूँजी					९,६७९,०००।००
	चालु पूँजी विवरण		परिमाण	एकाई	जम्मा	४,०००,०००।००
क)	कच्चा माल मौज्दात		५	दिन	१,०२०,०००।००	
ख)	प्रशोधनमा रहने		२	दिन	४३८,२९८।६०	
ग)	तैयारी माल मौज्दात		७	दिन	१,५३३,७६५।९०	
घ)	उद्योगो विक्रि दिन		५	दिन	१,००८,०९६।३०	
	चालु पूँजी लगानी				४,०००,०००।००	

कुल पूँजी लगानी	१३,६७९,०००।००
कुल स्थिर पूँजी लगानी	९,६७९,०००।००
कुल चालु पूँजी लगानी	४,०००,०००।००
वार्षिक उत्पादन खर्च	

स्थिर खर्च

१	हास कट्टी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	७३७,७००।००
क)	भवन	२,३५४,०००।००	प्रतिशत	५	११७,७००।००	
ख)	मेशिन औजार	६,१००,०००।००	प्रतिशत	१०	६१०,०००।००	
ग)	फर्निचर फिक्सचर	५०,०००।००	प्रतिशत	२०	१०,०००।००	

२	विमा १ प्रतिशतले (स्थिर मुल्यमा जग्गाको मुल्य बाहेक)	८५,७९०।००
---	--	-----------

३	ब्याज दिर्घकालिन ऋण	परिमाण ५,८०७,४००।००	एकाई प्रतिशत	दर १३	जम्मा ७५४,९६२।००	७५४,९६२।००
---	---------------------	------------------------	-----------------	----------	---------------------	------------

४	अप्रत्यक्ष कर्मचारी	परिमाण	एकाई	दर	वार्षिक	
क)	ब्यबस्थापक	१	जना	२००००	२४००००	१,०२९,६००।००
ख)	लेखापाल	१	जना	१००००	१२००००	
ग)	स्टोर किपर कम सेल्स म्यान	२	जना	८०००	१९२०००	
घ)	पाले पियन	४	जना	५०००	२४००००	
	उत्प्रेरणा भत्ता, थप भत्ता				२३७६००	

५	कार्यालय खर्च					३५८,०००।००
क)	मसलन्द छपाई अफिस समान				२०,०००।००	
ख)	भत्ता परिवहन				५०,०००।००	
ग)	मर्मत संभार				२५,०००।००	
घ)	दस्तुर महशुल				१०,०००।००	
ङ)	भैपरी तथा अन्य				२५,०००।००	
च)	स्थिर विद्युत खर्च	१००	केभिए	१९०	२२८,०००।००	

६	लेखा परिक्षण	१५,०००।००
---	--------------	-----------

७	कुल स्थिर खर्च	२,९८१,०५२।००
---	----------------	--------------

चल खर्च विवरण

८	कच्चा माल	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	६१,२००,०००।००
क)	Khair Timber	८६००००	केजी	७०।००	६०,२००,०००।००	
ख)	Filter cloth, drying cloth				३००,०००।००	
ग)	Packing materials (PP film, cartoon, tape ect.)				७००,०००।००	

९	प्रत्यक्ष कामदार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,९२८,०००।००
क)	सुपरभाइजर	१	जना	९,०००।००	१०८,०००।००	
ख)	दक्ष कामदार	३	जना	७,०००।००	२१२,०००।००	
ग)	अर्धदक्ष कामदार	६	जना	५,५००।००	३२९,०००।००	
घ)	अदक्ष कामदार	८	जना	५,०००।००	४८०,०००।००	

१०	उत्पादन तथा अन्य खर्च	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,९९६,४००।००
क)	विद्युत	१९२०००	युनिट	६।७	१,२८६,४००।००	
ख)	पानी				१५,०००।००	
ग)	मर्मत सम्भार				१०,०००।००	
घ)	जगेडा पार्ट पूजा आदी				५,०००।००	
ङ)	धानको भुस	२००	मे. टन	३०००	६००,०००।००	

११	ब्याज अल्पकालिन ऋण	परिमाण २,४००,०००।००	एकाई प्रतिशत	दर १५	जम्मा ३६०,०००।००	२४०,०००।००
----	--------------------	------------------------	-----------------	----------	---------------------	------------

१२	कुल चल खर्च					६४,४८४,४००।००
----	-------------	--	--	--	--	---------------

१३	कुल वार्षिक उत्पादन खर्च					६७,४६५,४५२।००
----	--------------------------	--	--	--	--	---------------

	आम्दानी विक्री विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	७२,२४०,०००।००
क)	कत्या	६०२००	केजी	८४०।००	५०,५६८,०००।००	
ख)	कच	१२०४००	केजी	१८०	२१,६७२,०००।००	

मूनाफा	४,७७४,५४८।००
वार्षिक बिक्रीबाट आम्दानी	७२,२४०,०००।००
वार्षिक उत्पादन खर्च	६७,४६५,४५२।००

वित्तिय विश्लेषण मञ्जक

पार विन्दु

पार विन्दु प्रतिशतमा	३८
पार विन्दु मूल्यमा	२७,७६७,१८७।१३

कच्चा मूल्य १० प्रतिशत बढेमा

कच्चा मूल्यको मूल्य	६७,३२०,०००।००
कुल चल खर्च	७०,६०४,४००।००
कुल स्थिर खर्च	२,९८१,०५२।००
विक्रीबाट आम्दानी	७२,२४०,०००।००
पार विन्दु प्रतिशतमा	१८२

पार विन्दु कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत घटेमा

कच्चा मूल्यको मूल्य	५५,०८०,०००।००
कुल चल खर्च	५८,३६४,४००
कुल स्थिर खर्च	२,९८१,०५२।००
विक्रीबाट आम्दानी	७२,२४०,०००।००
पार विन्दु प्रतिशतमा	२१

प्रतिफल विश्लेषण

लगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	३५
स्वलगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	८७

नगद प्रवाह विश्लेषण

वर्ष	वार्षिक उत्पादन क्षमता प्रतिशतमा	विक्रीबाट आम्दानी
१ वर्ष	५०	३६,१२०,०००।००
२ वर्ष	६०	४३,३४४,०००।००
३ वर्ष	७०	५०,५६८,०००।००
४ वर्ष	८०	५७,७९२,०००।००
५ वर्ष	९०	६५,०१६,०००।००